

Μόνο στο τέλος της ζωής του μπόρεσε ο Στάινερ να αφιερώσει την πλήρη προσοχή του στο δεύτερο μεγάλο καθήκον της αποστολής του: την επικοινωνία της πραγματικότητας της μετενσάρκωσης και του κάρμα με μια μορφή κατάλληλη για τη Δύση. Σίγουρα, δεν είναι τυχαίο που ο Στάινερ ανέλαβε αυτό το έργο μόνο αρκετά μετά τη θεοσοφική του φάση: οι ισχυρισμοί του Στάινερ μοιάζουν ελάχιστα με τις περισσότερες ανατολίτικες διδασκαλίες και δεν θα ήθελε να συγχέονται. Αλλά μια εξαιρετική (και απαραίτητη) εισαγωγή στο θέμα μπορεί να βρεθεί ήδη σε ένα κεφάλαιο της *Εσωτερικής Επιστήμης* που ονομάζεται «Ύπνος και Θάνατος». Μπορεί να έχει γίνει μια τετριμμένη μεταφορά, αλλά είναι ωστόσο αλήθεια ότι ο ύπνος είναι ένας «μικρός θάνατος»: κάθε βράδυ στον ύπνο, αφήνουμε το σώμα μας για να εισέλθουμε και να επικοινωνήσουμε με τον πνευματικό κόσμο, μόνο για να ξεχάσουμε την εμπειρία όταν ξυπνήσουμε. Με τον ίδιο τρόπο, επικοινωνούμε με πνευματικά όντα κατά τη διάρκεια ενός μεγαλύτερου διαστήματος στον πνευματικό κόσμο μεταξύ των ενσαρκώσεων, μόνο για να πιούμε από τη Λήθη, τον ποταμό της λήθης, πριν ξαναγεννηθούμε. Τόσο ο θάνατός μας όσο και η αναγέννησή μας είναι, όπως ισχυρίστηκε ο Γουόρντγουορθ, «μόλις ένας ύπνος και μια λήθη». Δεν είμαστε πιο νεοδημιουργημένοι κατά τη γέννηση από όσο ξυπνάμε από τον ύπνο το πρωί.

Η μετενσάρκωση δίνει νόημα στην εξέλιξη της συνείδησης και το αντίστροφο. Αλλά εξισορροπεί επίσης τις αδικίες των φαινομενικών ατυχημάτων γέννησης: τάξη, φύλο, φυλή, ευκαιρίες ή την έλλειψή τους, ζωή σε μια εποχή ειρήνης ή κολασμένης διαμάχης, βίωμα των θαυμαστών ανέσεων και ευκολιών που παρέχει η τεχνολογία, κ.λπ. Σύμφωνα με τον Στάινερ, συνήθως εναλλάσσουμε φύλα και μετακινούμαστε από πολιτισμό σε πολιτισμό σε πολλές ενσαρκώσεις, απορροφώντας (ή τουλάχιστον μας δίνεται η ευκαιρία να απορροφήσουμε) ό,τι καλύτερο έχει να προσφέρει κάθε πολιτισμός. Είναι ένα βαθιά κοσμοπολίτικο όραμα: όλοι μας, με την πάροδο του χρόνου, συνειδητά ή όχι, γινόμαστε σταδιακά πολίτες του κόσμου και ολοκληρωμένοι άνθρωποι. Οι ικανότητες που αποκτήθηκαν με σκληρή δουλειά (ή ταλαιπωρία ή άλλες δοκιμασίες) σε μια ενσάρκωση

μεταμορφώνονται σε νέα ταλέντα στην επόμενη. Η ιδιοφυΐα δεν είναι τυχαία.

Μαζί, η μετενσάρκωση και το κάρμα αποδίδουν *συγκεκριμένη δικαιοσύνη – και έλεος – σε αυτόν τον κόσμο*, αντί για μια αόριστη υπόσχεση ανταμοιβής στον επόμενο. Οι κόποι μας επιστρέφουν ως νέες ικανότητες, αλλά οι αποτυχίες μας και οι αδικίες μας επιστρέφουν επίσης για να μας συναντήσουν στην επόμενη ενσάρκωσή μας, αντιμετωπίζοντάς μας ως φαινομενικά τυχαίες συναντήσεις και εξωτερικά γεγονότα. Αφήνοντάς μας να βιώσουμε τις συνέπειες των πράξεών μας και δίνοντάς μας την ευκαιρία να αναπτυχθούμε και να θεσπίσουμε αποζημίωση, το κάρμα είναι μια πράξη Χάριτος, μια ανώτερη νομιμοφροσύνη που μας επιτρέπει να ολοκληρώσουμε τον εαυτό μας. Ο Στάινερ προειδοποίησε ότι οι νόμοι του κάρμα είναι εξαιρετικά περίπλοκοι και ότι το κάρμα είναι ατελείωτα εφευρετικό, έτσι κινήθηκε σχετικά γρήγορα [στις *Καρμικές Σχέσεις*] από ένα σύνολο διαλέξεων που καθιέρωσαν ορισμένες βασικές αρχές σε μια μεγάλη σειρά παραδειγμάτων από τις βιογραφίες πραγματικών μορφών από την ιστορία. Το Ελληνικό αντίστοιχο της σανσκριτικής λέξης «κάρμα» θα ήταν «δράμα» και ο Στάινερ μας προέτρεψε να δούμε τις βιογραφίες μας ως εκτυλισσόμενα ηθικά δράματα ή να σκεφτούμε το κάρμα ως έναν γλύπτη που διαμορφώνει τον ζωντανό πηλό μας. Εάν, όπως υποστήριξε ο Στάινερ, «το Κάρμα είναι ο μεγαλύτερος καλλιτέχνης», τότε η ίδια η ζωή μας πρέπει να είναι το μεγαλύτερο έργο τέχνης. Ό,τι κάνουμε και ό,τι υποφέρουμε έχει νόημα.

(απόσπασμα από τον Φρέντερικ Άμριν, *Ανακαλύπτοντας μια Ιδιοφυΐα: Ρούντολφ Στάινερ στο 150* [(Amazon:) Κήρυκας, 2017])